

УДК [327.7:323.173-048.66:327.56](4)
DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2020.30.29>

ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ЩОДО ПРОТИДІЇ СЕПАРАТИЗМУ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВАХ

Олександра Федунь

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
факультет міжнародних відносин,
кафедра країнознавства і міжнародного туризму
вул. Університетська, 1, 79000, м. Львів, Україна*

Ольга Шаран

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
факультет міжнародних відносин,
кафедра країнознавства і міжнародного туризму
вул. Університетська, 1, 79000, м. Львів, Україна*

У статті визначено поняття протидії сепаратизму, національних і міжнародних механізмів протидії сепаратизму. Розкрито особливості механізмів протидії сепаратизму на рівні ООН, до яких зараховано міжнародно-правове врегулювання конфліктів та підходи щодо визнання/невизнання самопроголошених державних утворень, миротворчі місії та операції, міжнародне спостереження та моніторинг, запровадження режиму міжнародних політичних санкцій. Проаналізовано особливості їх застосування в окремих країнах Європи, зокрема: резолюції Генеральної Асамблеї ООН ухвалені на підтримку територіальної цілісності України, Союзної Республіки Югославії, для політичного врегулювання придністровського конфлікту; механізм миротворчих місій задіяний для врегулювання гострих конфліктів у Боснії та Герцеговині, Косово і Хорватії; режим міжнародних санкцій запроваджений проти Союзної Республіки Югославії та ін. Зазначено, що відсутність або неефективність державної політики боротьби із сепаратизмом призводить до виникнення збройних конфліктів, сесесії та порушення територіальної цілісності, тому суверенні держави звертаються за підтримкою до інших акторів міжнародних відносин. Розглянуто приклади ситуацій, коли міжнародно-політичні механізми як ставали головною підтримкою суверенітету та територіальної цілісності європейських держав, зокрема України, так і не заперечували одностороннє відокремлення, наприклад Косова від Сербії, яке дотепер залишається частково визнаною державою. Доведено, що Організація Об'єднаних Націй виконує роль координатора міжнародного співробітництва з протидії сепаратизму в державах Європи, взаємодіючи з іншими міжнародними організаціями задля відновлення миру та безпеки. Наголошено, що актуальні проблеми ефективності міжнародного співробітництва в цій сфері пов'язані з практикою застосування загально-визнаних на рівні ООН міжнародно-правових норм («право на самовизначення народів» і «принцип територіальної цілісності держав»), а також з інтересами та впливом геополітичних гравців, таких як Росія, що зацікавлена в підтримці сепаратистських рухів в інших країнах із метою дестабілізації ситуації в них, блокує розгляд резолюцій ООН, порушує норми міжнародного права.

Ключові слова: сепаратизм, протидія сепаратизму, механізми протидії, десепаратизація, миротворчі місії, політичні санкції, конфлікт, ООН, держави Європи.

Постановка проблеми. Актуалізація сепаратистських тенденцій у багатьох регіонах демократичних держав Європи, зокрема Великої Британії, Іспанії, Бельгії, Франції, Італії, Данії та ін., зумовлена прагненнями територіальних спільнот із вираженою етно-

культурною та регіональною ідентичністю здобути державно-політичне самовизначення. Прояви сепаратизму становлять реальну загрозу територіальній цілісності поліетнічних держав, можуть призвести до сепаратизму та утворення нових самопроголошених (невизнаних) державоподібних утворень. Їх існування загрожує стабільності в регіоні та субрегіоні, а в окремих випадках стає причиною геополітичного протистояння провідних держав світу та впливає на функціонування системи міжнародних відносин загалом.

Посилення сепаратистських настроїв серед російськомовного населення на сході України за активної підтримки з боку Росії в період політичної нестабільності державної влади у 2014 р. призвело до виникнення самопроголошених утворень – окупованих регіонів Донецької та Луганської областей. Політична позиція ООН та інших міжнародних організацій щодо невизнання незаконної анексії Криму, вимог деескалації ситуації в Донбасі, а також застосування міжнародних санкцій стали ключовими стримуючими чинниками російської агресії та поширення сепаратизму в Україні.

Тому в безпековому вимірі проблеми розвитку міжнародного співробітництва з протидії сепаратизму, координуючу роль в якому відіграє ООН у взаємодії з іншими міжнародними організаціями є надзвичайно актуальними задля збереження миру та стабільності у світі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми виникнення, чинники поширення та наслідки сепаратизму в окремих державах Європи в контексті загроз для міжнародної безпеки вивчали зарубіжні вчені: У. Бек, А. Бельйо, Р. Бербах, К. Борген, С. О'Брайенс, Д. Горовіц, Л. Грінфельд, Т.Р. Гурр, Дж. Келлас, Д. Керцер, Х. Кон, Дж. Лайбл, Б. О'Лірі, С. Малесевич, Д. Міллер, У. Робінсон, С. Тріфкович та ін. З-поміж вітчизняних науковців загрози та прояви сепаратизму в європейських країнах та Україні досліджували О. Балдинюк, М. Басараб, Р. Власенко, А. Гуменюк, В. Дівак, М. Здоровега, Р. Ключник, В. Наконечний, М. Окладна, О. Павленко, В. Паливода, В. Рахмайлова, С. Савойська, О. Теленко, О. Цебенко та ін. Після початку російської збройної агресії проти України 2014 р. зростає кількість наукових праць, в яких акцентовано на потребі комплексної протидії сепаратизму як на національному, так і міжнародному рівні. Ці та інші проблеми боротьби із сепаратизмом в Україні висвітлюють вітчизняні науковці С. Дрьомов, І. Клопотун, І. Кресіна, К. Литвиненко, К. Лобода, А. Місюра, О. Резнікова, В. Руфанова, Л. Угрин та ін.

Проте, незважаючи на наявний науковий доробок, бракує комплексного політологічного дослідження механізмів протидії сепаратизму на міжнародному рівні, які часто на практиці виявляються результативнішими, ніж цілеспрямовані дії держав щодо запобігання розвитку сепаратистських процесів та боротьби з ними в окремих регіонах. Незначною мірою проаналізована діяльність ООН у контексті десепааратизації в державах Європи та попередження виникнення загроз сепаратизму в майбутньому.

Мета статті – розкрити особливу роль ООН у розвитку міжнародного співробітництва з протидії сепаратизму, дослідивши практику застосування окремих політичних механізмів із метою десепааратизації в країнах Європи.

Виклад основного матеріалу дослідження. У наукових та аналітичних працях по-різному трактують поняття «протидія сепаратизму», бракує чіткого визначення та пояснення механізмів протидії сепаратизму.

Протидію сепаратизму розуміємо як цілеспрямовану діяльність та взаємодію суб'єктів міжнародних відносин щодо реагування на виклики і ризики виникнення й поширення сепаратистських настроїв у поліетнічному суспільстві з вираженими етнокультурними та регіональними ідентичностями, усунення загрози формування й запобігання розвитку політичних партій і рухів за територіальне відокремлення, а також боротьбу з проявами

та наслідками сепаратизму в суверенних державах, що проводиться на національному та міжнародному рівні за допомогою низки політико-правових та інших механізмів.

Національні механізми протидії сепаратизму розглядаємо як комплекс цілеспрямованих заходів держави (законодавчих, адміністративних, фінансових, інформаційних та ін.) з метою запобігання поширенню сепаратистських настроїв у суспільстві, усунення причин та умов розвитку політичних партій і рухів сепаратистського спрямування, боротьби з проявами сепаратизму в окремих регіонах країни. Прикладами їх вдалого застосування можна розглядати політику протидії сепаратизму Іспанії, Великої Британії, Данії та ін., які різними способами не допустили сецесії, однак остаточно не змогли викоринити сепаратистських ідей у суспільстві.

За умови несвоєчасного застосування національних механізмів, втрати контролю центральною владою над політичною ситуацією, виникнення збройного конфлікту та порушення територіальної цілісності, суверенні держави звертаються за підтримкою до інших акторів міжнародних відносин. У таких випадках дієвими стають міжнародні механізми.

Міжнародні механізми протидії сепаратизму розуміємо як систему послідовних дій і запобіжних засобів суб'єктів міжнародної політики, спрямованих на попередження виникнення, розгортання сепаратистських рухів та боротьбу із сепаратизмом у різних формах і проявах, а також його наслідками.

Упродовж понад півстоліття однією з найважливіших проблем у сфері протидії сепаратизму залишається питання діалектичного поєднання та неоднозначного співвідношення загальновизнаних на рівні ООН міжнародно-правових норм: «право на самовизначення народів» і «принцип територіальної цілісності держав». Через це на випадки дезінтеграційних політичних процесів у державах, зумовлених проявами сепаратизму, по-різному реагують на міжнародному рівні. Наприклад, у період деколонізації такі процеси ототожнювали з правом на самовизначення, а вже в сучасній політико-правовій практиці їх переважно визначають як прояви сепаратизму, що є реальними загрозами порушення територіальної цілісності поліетнічних держав, призводять до сецесії та утворення нових самопроголошених (невизнаних) державоподібних утворень та ін. Тобто, якщо в історичному минулому сепаратизм виступав імпульсом державотворчих процесів і його розглядали як дієву форму утворення нових суверенних держав, то поступово утверджується сприйняття цього суспільно-політичного явища виключно як чинника дезінтеграційних процесів, що загрожує існуванню суверенних держав та дестабілізує систему міжнародної безпеки.

Тому в академічному дискурсі більшість сучасних дослідників одностайні щодо протиправності явища сепаратизму, яке не відповідає принципам міжнародного права, суперечить нормам національного законодавства держав, де спостерігаються відцентрові тенденції. Проте не можна не враховувати думки політиків і вчених, які стверджують, що сепаратизм як продукт розвитку суспільно-політичних відносин в епоху модерну став державотворчим чинником. Адже динаміка державотворчих процесів у ХХ ст. була прискорена саме сепаратистськими тенденціями. Такі різні підходи до аналізу вищезгаданих процесів свідчать про розбіжності в практиці застосування норм міжнародного права в умовах зростання викликів і загроз сепаратизму наприкінці ХХ – початку ХХІ ст.

Звертаючись до нормативно-правової практики ООН, можна простежити використання різних політичних механізмів у ситуаціях, спричинених проявами сепаратизму. Залучення міжнародно-правового механізму передбачає ухвалення відповідних нормативно-правових актів (резолуцій, рішень) на рівні головних органів Організації Об'єднаних Націй з метою запобігання та боротьби із сепаратизмом. Резолюції Генеральної Асамблеї

ООН та Ради Безпеки ООН, що стосуються врегулювання ситуації у зоні сепаратистського конфлікту, зокрема щодо засудження підтримки окремими державами сепаратистських рухів на території інших також розглядаємо як практику використання міжнародно-правового механізму.

Наприклад, у 1999 р. підписана резолюція Ради Безпеки ООН ч. 1244 щодо врегулювання кризи в Косово, яка підтримала суверенітет і територіальну цілісність тодішньої Союзної Республіки Югославії (далі – СРЮ), правонаступницею якої нині є Республіка Сербія. Проте вимогою ООН до СРЮ було припинення насильства і репресій, виведення військових і поліцейських сил із території Косова, а також сприяння запровадженню міжнародної цивільної присутності задля безпеки в цьому регіоні [10].

У зв'язку зі збройною агресією РФ проти України неодноразово ухвалювалися відповідні резолюції Генасамблеї та Ради Безпеки ООН. Підтримавши 27 березня 2014 р. резолюцію Генеральної Асамблеї ООН 68/262 «Територіальна цілісність України», 100 держав висловили свою солідарність щодо захисту суверенітету і територіальної цілісності України «у міжнародно визнаних кордонах» [8]. Це стало поштовхом до формування Міжнародної коаліції на підтримку незалежності та територіальної цілісності України, що надає політичну, військову, правозахисну, гуманітарну та фінансову допомогу нашій державі в протидії країні-агресору.

У контексті врегулювання придністровського конфлікту ООН завжди підтримувала спроби відновлення суверенітету і територіальної цілісності Республіки Молдова. Усупереч угодам про принципи урегулювання конфлікту від 1992 р. військові підрозділи Російської Федерації (РФ) перебувають на території самопроголошеної республіки. З ініціативи Молдови за підтримки України та інших держав 22 червня 2018 р. ухвалена Резолюція Генасамблеї ООН «Про повне і беззастережне виведення іноземних збройних сил із території Республіки Молдова», тобто оперативної групи російських військ, дислокованої в Придністров'ї [9]. Спроби РФ заблокувати розгляд резолюції, зволікання з імплементацією документа вкотре підтверджують порушення нею Статуту ООН та інших норм міжнародного права.

Необхідно зазначити, що дії з підтримки сепаратистських рухів у Молдові, Україні та інших державах Європи вигідні для РФ «як інструмент тиску» на зовнішньополітичних опонентів. Однак вона «не має довготермінової послідовної стратегії підтримки сепаратизму та використовує короткотермінові тактичні переваги» [1, с. 131]. Незважаючи на діяльність ООН та солідарну позицію більшості міжнародних акторів щодо територіальної цілісності Молдови й України, фактом залишається багаторічне існування невизнаних Придністровської Молдавської Республіки та окупованих регіонів Донецької та Луганської областей (так званих ДНР і ЛНР). А зацікавленість РФ в існуванні таких структур утруднює реінтеграцію неконтрольованих територій. У зв'язку з цим вважаємо, що актуальною стає потреба розробити та застосувати нові дієві механізми нейтралізації впливу геополітичних гравців, зацікавлених у сепаратизмі.

Неодноразово Міжнародний суд ООН приймав рішення щодо позовів і спорів між державами-суверенами та регіонами, які відокремилися від них. Прикладом таких правових документів є визнання чи невизнання правомірності проголошення незалежності в односторонньому порядку без згоди держави-суверена. У відповідь на запит уряду Сербії до Генасамблеї ООН у жовтні 2008 р., чи відповідає міжнародному праву одностороннє проголошення незалежності тимчасовими органами самоврядування Косова, Міжнародний суд ООН у липні 2010 р. ухвалив консультативне рішення (не має прямої юридичної дії), що дії Косова не порушують норм міжнародного права [4].

Механізм миротворчих місій (цивільних і військових), міжнародного спостереження та моніторингу розглядаємо як залучення сил ООН, гуманітарну інтервенцію з використанням військового контингенту держав-членів із метою запобігання або ліквідації загрози безпеці в зоні дії сепаратистських режимів, захисту прав людини, запобігання гуманітарної катастрофи або геноциду місцевого населення. Використання цього механізму передбачає відрядження Спеціальних представників Генерального секретаря ООН та військових спостерігачів до регіонів із проявами сепаратизму чи самопроголошених державних утворень. В окремих випадках можливе впровадження тимчасових адміністрацій у рамках миротворчих операцій і місій ООН, які здійснюють спостереження і моніторинг за прийняттям управлінських рішень, сприяють стабілізації ситуації та відновленню миру. Наприклад, згідно з вищезгаданою резолюцією Ради Безпеки ООН 1999 р. Косово було передане під керівництво тимчасової адміністрації Місії ООН у Косово (англ. «United Nations Interim Administration Mission in Kosovo», UNMIK), заснованої 10 червня 1999 р. Саме ця адміністрація виконувала головну управлінську роль від імені ООН із метою створити тимчасовий орган косовського самоврядування.

Миротворчу функцію в регіонах, де сепаратистські тенденції призвели до гострих збройних конфліктів, ООН виконувала також у тісному співробітництві з НАТО, яке надавало безпосередню повітряну підтримку миротворцям у Балканському регіоні від початку 1990-х років. У результаті скоординованої діяльності ООН, НАТО та їх окремих держав-членів шляхом залучення переговорної дипломатії між сторонами конфлікту були ухвалені мирні Дейтонські угоди (1995), покладено край громадянській війні, створено єдину федеративну державу Боснію та Герцеговину. Місії багатонаціональних стабілізаційних сил НАТО (англ. «Stabilization Force», SFOR) діяли в Боснії та Герцеговині з метою сприяння імплементації мирних угод та демілітаризації, а також у Косово – з метою забезпечення стабільності та гарантування безпеки.

Наприклад, упродовж 1992–1993 рр. в Югославії здійснювалася колективна гуманітарна інтервенція під егідою ООН, а 1999 р. – гуманітарна інтервенція НАТО в Косово [5, с. 8]. Загалом міжнародна спільнота засуджує невинуватене застосування сили, зокрема у ст. 2, п. 4 Статуту ООН зазначено, що держави мають утримуватися від таких дій проти територіальної недоторканності або політичної незалежності будь-якої держави [6, ст. 2, п. 4]. Водночас Рада Безпеки ООН наділена правом легітимно ухвалювати рішення про застосування сили з метою примусу до миру в разі загрози міжнародному миру і безпеці [3]. Вважаємо, що застосовувати військову силу з метою реалізації концепції «гуманітарної інтервенції», яку запропонував Генеральний секретар ООН К. Аннан у 1999 р., варто лише за відсутності мирних засобів відновлення стабільності в регіоні з проявами сепаратизму та забезпечення дотримання прав людини, оскільки зазвичай миротворчі місії стають успішними дорогою ціною – ціною тисяч людських життів.

Механізм залучення миротворчих сил ООН відіграв важливу роль у відновленні миру в Хорватії, адже миротворці брали активну участь у переговорах між хорватською владою та сербськими повстанцями. Відповідно до Резолюції 743 Ради Безпеки ООН 21 лютого 1992 р. було створено Охоронні сили ООН (скор. СООН, англ. United Nations Protection Forces, скор. UNPROFOR), які 31 березня 1995 р. було реструктуризовано у Сили превентивного розгортання ООН (скор. ОООНВД, англ. United Nations Confidence Restoration Operation, скор. UNCRO). Миротворчі сили та спостерігачі під час своєї місії у Хорватії перебували в контрольованих сербами Західній Славонії, Країні, Східній Славонії та на Превлакському півострові. Вони здійснювали моніторинг за дотриманням Угоди про припинення вогню від 29 березня 1994 р., Економічної угоди від 2 грудня 1994 р.,

відповідних Резолюцій Ради Безпеки ООН та демілітаризації Превлакського півострова [11]. Крім того, миротворчі сили були покликані створити усі необхідні умови для територіальної цілісності Хорватії та забезпечувати безпеку і захист прав населення. Мандат UNCRO закінчився 15 січня 1996 р. після створення Тимчасової адміністрації ООН для Східної Славонії, Барані і Західного Срему, яка виконувала завдання, пов'язані з поверненням біженців, демілітаризацією вищезазначених регіонів та проведенням у них виборів. Лише 15 січня 1998 р. Тимчасова адміністрація ООН передала повноваження хорватській владі, що означало завершення процесу реінтеграції Хорватії.

Отже, цивільні моніторингові місії діють паралельно та в кооперації з військовими миротворчими місіями. Досвід врегулювання гострих конфліктів у Боснії та Герцеговині, Косово, Хорватії, на Кіпрі з використанням механізму миротворчих місій підтверджує, що для ефективного моніторингу виконання плану врегулювання конфліктної ситуації, крім наділення виконавчих повноважень, місії мають спиратися на військовий контингент. Це підвищує їх здатність погрожувати силою членам незаконних збройних формувань, які не складають зброї (наприклад, місія UNFICYP у Республіці Кіпр, місія IFOR/SFOR у Боснії та Герцеговині, місія UNTAES у Хорватії), а також доступ до усієї території та інфраструктурних об'єктів країни, включно зі військовими об'єктами [2].

Вагомим аргументом у протидії сепаратизму в Хорватії, крім миротворчих місій, стало застосування механізму невизнання незалежності нового державного утворення. Після проголошення незалежності Хорватії 1990 р. активізувалися рухи за відокремлення сербської національної меншини за політичної та військової підтримки з боку Югославської Народної Армії і президента Сербії. У період 1991–1995 рр. тут існувала самопроголошена Республіка Сербська Країна, сепаратистський уряд якої вимагав визнання сербської держави на території проживання етнічних сербів у Хорватії [7]. Проте після підписання угод 1992 р. за посередництва ООН вона не була офіційно визнана жодною державою світу, незважаючи на підтримку на початкових етапах існування з боку Сербії, Росії, Греції та Румунії.

Стосовно частково визнаного Косова можна стверджувати, що, незважаючи на вищезгадане рішення Міжнародного суду ООН, цей механізм хоч меншою мірою, але діє. Адже через одностороннє проголошення ним незалежності та незмінну позицію Сербії щоразу більше держав відкликають своє офіційне визнання.

Одноставна позиція суб'єктів світової політики щодо невизнання легітимності самопроголошених державних утворень та подальша практика застосування цього механізму послаблюватимуть сепаратистські тенденції, сприятимуть десепаратизації, а також слугуватимуть своєрідним запобіжником подальшого розвитку сепаратистських рухів в інших державах.

Висновки. Отже, вивчаючи практичні механізми протидії сепаратизму, зокрема міжнародно-правові акти з метою врегулювання конфліктів, узгоджені підходи щодо визнання/невизнання самопроголошених державних утворень, миротворчі місії та операції, міжнародне спостереження та моніторинг, запровадження режиму міжнародних політичних санкцій, можемо стверджувати, що ООН, взаємодіючи з НАТО та іншими міжнародними організаціями виконує координуючу роль у розвитку міжнародного співробітництва в цій сфері. Неодноразово резолюції Генеральної Асамблеї ООН та Ради Безпеки ООН, судові рішення Міжнародного суду ООН щодо позовів і спорів між державами-суверенами та регіонами, які відокремилися від них унаслідок сецесії, міжнародні миротворчі та моніторингові місії ООН і НАТО ставали головною підтримкою суверенітету і територіальної цілісності держав.

Усвідомлення світовою спільнотою реальних загроз сепаратизму для міжнародної безпеки, миру та стабільності сприяє подальшому розвитку міжнародної взаємодії під егідою ООН у пошуку запобіжних заходів щодо виникнення і поширення сепаратистських проявів. Наявні «заморожені» конфлікти з елементами гібридного протистояння, які використовують окремі міжнародні актори задля реалізації своїх геополітичних цілей та інтересів, розкривають актуальні проблеми розбіжностей у сучасній системі міжнародно-правових відносин, вимагають своєчасного реагування на загрози сепаратизму. Перспективи подальших досліджень полягають в обґрунтуванні засад спільної стратегії щодо протидії сепаратизму, розробці ефективних міжнародних механізмів десепаратизації, що сприятиме зростанню ролі ООН та запобігатиме надалі проявам сепаратизму в окремих країнах.

Список використаної літератури

1. Власенко Р. Інтереси Російської Федерації у сепаратистських тенденціях Європи. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії.* 2020. Вип. 28. С. 125–133.
2. Закірова С. Правове регулювання миротворчих операцій ООН: terra incognita? *Громадська думка про правотворення.* 2018. Вип. 11 (155). С. 12–20.
3. Здоровега М. Проблема легітимності гуманітарних інтервенцій у сучасних міжнародних відносинах. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку.* 2015. Вип. 27. С. 102–107.
4. Кононенко В.П. Вирішення територіальних спорів Міжнародним Судом ООН: теорія і практика : монографія. Київ-Одеса : Фенікс, 2018. 438 с. URL: <http://idpnan.org.ua/files/2019/virishennya-teritorialnih-sporiv-sudom-oon-teoriya-i-praktika-kononenko-v.-p.-.pdf>
5. Мотиль В. І. Гуманітарна інтервенція в міжнародному праві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.01.11 «Міжнародне право». Київ : Б.в., 2006. 15 с.
6. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду ООН. Міжнародний документ від 26.06.1945. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010
7. Kolstø P., and Paukovic D. The Short and Brutish Life of Republika Serbska Krajina: Failure of a De Facto State. 2013. Pp. 309–327. URL: <https://doi.org/10.1080/17449057.2013.864805>
8. Resolution adopted by the General Assembly on 27 March 2014 68/262. Territorial integrity of Ukraine. URL: https://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/68/262
9. Resolution adopted by the General Assembly on 13 June 2018 A/72/L.58. Complete and unconditional withdrawal of foreign military forces from the territory of the Republic of Moldova. URL: <https://undocs.org/en/A/72/L.58>
10. Resolution adopted by the Security Council on 10 June 1999 1244. URL: https://unmik.unmissions.org/sites/default/files/old_dnn/Res1244ENG.pdf
11. United Nations Confidence Restoration Operation UNCRO. URL: <https://peacekeeping.un.org/mission/past/uncro.htm>

ACTIVITY OF THE UNITED NATIONS ORGANIZATION REGARDING THE SUPPRESSION OF SEPARATISM IN THE EUROPEAN STATES

Oleksandra Fedun

*Ivan Franko National University of Lviv,
Faculty of International Relations, Department of Regional Studies
Universytetska str., 1, 79000, Lviv, Ukraine*

Olha Sharan

*Ivan Franko National University of Lviv,
Faculty of International Relations, Department of Regional Studies
Universytetska str., 1, 79000, Lviv, Ukraine*

The article reveals the meaning of the concept of “suppression of separatism”, “national and international mechanisms of suppression of separatism”. The features of mechanisms of suppression of separatism at the UN level, which include international legal regulation of conflicts, and approaches to recognition / non-recognition of self-proclaimed state entities, peacekeeping missions and operations, international observation and monitoring, imposition of international political sanctions, are determined. The peculiarities of their application in some European countries are analyzed, in particular, the resolutions of the UN General Assembly were adopted in support of the territorial integrity of Ukraine, the Federal Republic of Yugoslavia, for the political settlement of the Transnistrian conflict; the peacekeeping mission mechanism is involved in resolving the acute conflicts in Bosnia and Herzegovina, Kosovo and Croatia; the regime of international sanctions was imposed against the Federal Republic of Yugoslavia and others. It is noted that the lack or ineffectiveness of state policy of suppression of separatism leads to the emergence of armed conflicts, secession and violation of territorial integrity, therefore sovereign states seek the support of other actors of international relations. The examples of situations in which international political mechanisms have become the mainstay of the sovereignty and territorial integrity of European states, including Ukraine, as well as they haven't objected to unilateral secession, such as the separation of Kosovo from Serbia, which still remains a partially recognized state, are considered. It is proven that the United Nations acts as a coordinator of international cooperation in suppression of separatism in European states, working with the other international organizations to restore peace and security. It is emphasized that the current problems of the effectiveness of international cooperation in this area are related to the practice of applying the generally accepted rules of international law at the UN level, namely “the right of peoples to self-determination” and “the principle of territorial integrity of states”, as well as the interests and influence of such geopolitical players as the Russian Federation, which is interested in supporting the separatist movements in other countries in order to destabilize the situation in them. Moreover, Russia blocks the consideration of the UN resolutions, and violates the norms of international law.

Key words: separatism, suppression of separatism, mechanisms of suppression, deseparatization, peacekeeping missions, political sanctions, conflict, the UN, European states.